

ДЕСЕТ ПРИНЦИПА

Принцип 1: Деца опажају, њима близак, предмет или феномен из реалног света и експериментишу на њему. Под предметом треба подразумевати предмет који се изучава, на пример вода, небо, животни ритам, прехрана биљака, смеше... дакле, не ограничавамо се на материјалне предмете, природне или направљене, које можемо додирнути, манипулисати. Реални свет не би требало да буде прочишћена, поједностављена, реконструисана реалност; на почетку ће то бити нешто глобално, комплексно, затим ће се изабрати оно што је неопходно блиско и доступно чулима: дакле, полази се од нечега што је ученицима познато, оног што употребљавају, дотичу.

Принцип 2: Током истраживања, деца размишљају и доказују, сучељавају своја гледишта и добијене резултате, формирају одговарајуће сазнање, а при свему овоме само мануелне активности нису довољне.

Дете не треба само да посматра, јер такав поступак не прати размишљање, конфронтацију идеја са осталим ученицима. Аргументација значи одбрану своје тачке гледишта уз навођење елемената који се показују као вероватни. У оваквом приступу улога учитеља је двострука. Он је медијатор, тј. посредник између науке и ученика и експерта, тј. референца за све оно што има карактеристику сагласности са науком; реагује обично у моменту дебате или формирања групе ученика.

Принцип 3: Активности које деци предлажу учитељи су организоване у више наставака с циљем да се оствари напредак у обучавању. Тиме се формира програм који ученицима оставља велику аутономију.

Нека активност би само за ученика требало да буде нешто што је пре или после нечег. За учитеља, пак, тај често разматрани низ неких активности треба да представља једну целину. Аутономија ученика ће доћи до изражаја ако је организација часа таква да предвиђа, на пример, многоструке покушаје, учешће у прављењу неких уређаја, могућност грешке, итд...

Принцип 4: Минимално два часа недељно је посвећено истој теми током више недеља. Континуитет активности и педагошких метода је осигуран школским програмом током целог школовања.

Иста тема ће бити разматрана током више недеља да би се избегло непотребно пребацивање са теме на тему, које само што су дотакнуте, бивају напуштене. Тиме се ученицима оставља довољно времена да се нађу у ситуацији да истражују и формирају сазнања. Континуитет активности и метода мора бити осмишљен. У ствари, ученик још од обданишта има у континуитету своје личне доживљаје и доживљаје у школи. Ученик мора бити свестан места часа из неке области у том континуитету. Ово захтева и неопходну сагласност између учитеља у различитим циклусима да би се остварио след делова програма и континуитета педагошких метода.

Принцип 5: Сваки ученик води својим речима свеску о експериментима.

У свесци о експериментима описује (речима, реченицама, цртежима, итд.) различите тренутке сопствене научне активности. Она би могла да садржи два дела:

- слободни део, који настаје на самом почетку мањевише спонтано и неорганизовано (уз помоћ учитеља, али и самокорекцијом ученик постепено организује своје белешке, побољшава рукопис и писмено изражавање);
- институционални део, који је плод и сведочанство заједничког сазнања оствареног уз сагласност и помоћ учитеља.

Ова "свеска" је за ученика од вишеструког интереса јер има улогу: неке врсте памћења, сведочанства о напредовању, еволуцији током године, односно неког циклуса; она представља оруђе комуникације са другима (другови, учитељ) али и ослонац за развој и конструкцију његовог мишљења. Учитељ ће у њој наћи информације о ученичким представама, периодима напредовања у сазнању, али и из ње ће извући закључак како да организује, а понекад и модификује садржај часова у разреду. Свеска о експерименту је један од основних елемената који у свом приступу препоручује иницијатива Рука утесту.

Принцип 6: Главни циљ је да ученици постепено усвоје научне концепте и операционе технике, што ће као једну од последица имати консолидацију писменог и усменог изражавања.

Овде се афирмише јака веза између научног сазнања и богатијег језичког изражавања. Ово, с једне стране, може довести до реципрочне мотивације две врсте сазнања а с друге, понекад, и до блокаде ученика када нису у стању да речима коректно изразе одговарајуће идеје, па одатле и неопходност будности учитеља да би се сваки ученик могао изразити на задовољавајући начин.

Принцип 7: Позивају се породице и/или окружење у коме дете живи да прате рад у учioniци.

Позивање на окружење ван школе је афирмисано од првог принципа. Оно мора што чешће бити праћено валоризацијом знања која потичу из породичног окружења ученика. Потребно је што је могуће више укључити породице у процес образовања њиховог детета. Али истовремено је потребна будност да би се избегло повећање неједнакости које су последица различитости породичних средина.

Принцип 8: Универзитети и институти се придружују овом раду стављајући на располагање своја знања и лабораторије.

Партнери из света науке представљају ослонац и јемство за учитеља, али, они не могу ни у ком случају заменити учитеља који остаје једини одговоран за образова-

ње. Заузврат, сусрет с научницима може бити велика мотивација за ученике и наставнике.

Принципи 9 и 10: Педагошки заводи и институти помажу учитељима у вези са дидактичко-педагошким проблемима.

Учитељи путем интернета <http://www.inrp.fr/lamar/> могу добити модуле за реализацију вежби, разне идеје, одговоре на питања, а могу учествовати у заједничком раду уз дијалог са колегама, инструкторима и научницима.

Последња два принципа имају за циљ успостављање динамичких и мотивационих релација. Она су моћно оруђе у ослобађању учитеља из изолације и његовог повезивања с научницима, инструкторима, колегама... што као последицу има:

- жељу научника да иду у школе (путују и прилагођавају се потребама и капацитетима школе);
- бригу инструктора за успостављање дошколовања после завршетка њихових студија;
- напор учитеља да прихвате поделу педагошких преокупација, да се интересују за друге, да размењују искуства, да комуницирају без устручавања, да науче да раде на интернету.